

Az értelem győzelme

IFJ. CHIKÁN ATTILA,
az Alteo Group vezérigazgatója

A múlt év végéig a világon megtermelt teljes villamosenergia-mennyiségnek, mintegy 23 700 terawattórányi áramnak közel a negyede már megújuló energiaforrásból származik. Ez nagyjából 6000 terawattórányi zöldáram megtermelését és elfogyasztását jelenti. Hihetetlen mennyiség, összevetve például Magyarország teljes éves áramfogyasztásával, amely 32-33 terawattóra körül mozog. És ami még hihetlenebb: a tendencia nem fog lassulni. Az előrejelzések szerint mind a globálisan megtermelt villamos energia mennyisége, mind pedig ezen belül a megújuló energiaforrások – nap, szél, víz, biomassza – bevonásával termelt áram részaránya növekedni fog.

Az áramigény növekedését elsősorban a globális gazdasági növekedés és a társadalmi változások hajtják, míg a megújuló energiaforrások részarányának emelkedése egyértelműen a fenntarthatósági szempontok egyre hangsúlyosabbá válását jelzi. És nem csak az energetikai szektorban. Tizenöt-húsz évvel ezelőtt egy-egy tetőre felszerelt napelem, határba telepített szél-turbina még drága kuriózumnak, úri huncutságnak számított, mára azonban a technológiai fejlődés és a fenntarthatóság alapvetései beépültek a társadalmi és vállalati gondolkodásba, és gazdaságilag is racionális választás a megújuló energiaforrások használata. És nem csak a korábban e technológiák kirkatának számító multinacionális nagyvállalatok számára. Napjainkban egyre több kis- és közepes vállalkozás élhet a lehetőséggel, hogy a működésébe ne csak a szelektív hulladékgyűjtés, az újrahasznosított nyomtatópapír és az energiatakarékos égők használata révén építse be a környezeti-klimavédelmi törekvéseket, de mélyítse a fenntarthatósági vállalati dimenziókat.

De miért tennének így a vállalatok? Mi az a vezérlő erő, amelynek hatására egyre több vállalat fordul világszerte a fenntarthatóság és a fenntartható fejlődést szolgáló megoldások felé a működésében és az ilyen programok felé a CSR területén? A folyamat alapvető oka, hogy a fenntarthatóság ma már nemcsak egy céges brosúrába foglalható, szépen hangzó kifejezés, hanem a biznist komolyan előrevívő, értékeremtő tényező, amely köré lassan egy vezetői filozófia is kiépül.

Az alapvetően befektetői oldalról induló „dollars and sense” megközelítés kezd beszivárogni az operatív vállalatvezetésbe is. Nem véletlenül: a fenntarthatóság és a társadalmilag hasznos ügyek iránt jellemzően fogékonyabb millenniumi generáció tagjai ezekben az években kerülnek egyre nagyobb számban döntési pozícióba egy-egy vállalat életében, legyen szó akár egy nagyvállalat vezetői székéről vagy egy családi kvv ügyvezető-tulajdonosi pozíciójáról.

A millenniumi generáció döntési-vezetői pozícióba kerülő tagjainak mintegy nyolcvan százaléka gondolja úgy, hogy az „üzletcsinálás” jóval eredményesebb lehet az olyan problémák megoldása kapcsán, mint a természeti erőforrások rohamos csökkenése vagy éppen a klímaváltozás. Ráadásul külön örömdetes, hogy ez a befektetői kör nem homogén: kis- és nagyvállalatok vezetői vagy éppen magán- és intézményi befektetők alkotják.

És hogy miért nem válnak ezek a vállalatok nonprofit jótékonyági szervezetekké? Mert szerencsére a fenntarthatóság ugyan a „sense” köré épül, de ma már a technológiai fejlődés révén a „dollars”, vagyis a profit gyarapodására is hatással van, ugyanis számtalan gazdasági előnnyel is kecsegtet. Egyrészt ma már sok nagyvállalat elvárja beszállítóitól, hogy az ő saját fenntarthatósági törekvéseikkel illeszkedjenek. Másrészt a vállalatoknak egyes esetekben nemhogy extra költséggel jár az effajta működés, de költségsökkentő tényezőként versenylőnyt is jelenthet a piacokon. A napi működésben tipikusan ilyen lehetőség a vállalatok zöldáramra történő áttérítése: a berendezések árának csökkenésével párhuzamosan egy fotovoltai kis-erőmű létesítése már középtávon is a költségmegtakarítás, így a vállalati versenyképesség javításának eszköze lehet. Ráadásul a klímaváltozás elleni harcban is hatásos fegyver.

És ezt egyre többen ismerik fel. Hiszem, hogy már nincs évtizednyi távolságra az az időszak, amikor egy tisztán zöldenergiával működő lakópark, társasház, autószalet vagy péküzem fogja hirdetni a fenntarthatóság fontosságát és gazdasági racionalitását.

Nem lehetetlen, csak valószínűtlen

KARSAI GÁBOR,
a GKI Gazdaságkutató vezérigazgató-helyettese

Tavaly decemberben a Nemzetgazdasági Minisztérium nyilvánosságra hozta 2020-ig szóló új gazdasági előrejelzését, amely markánsan eltér a fél évvel ezelőtt elfogadott, 2017. évi költségvetésben szereplőtől. A 2016. évi várható GDP-növekedés közel 0,5 százalékponttal kisebb, a 2017. évi viszont 1 százalékponttal, a 2018–2020. évi pedig 0,5–0,9 százalékponttal magasabb annál. Ugyanakkor, bár a 2017-ben várható hatalmas béremelések nyilvánvalóan változtatnak a törvényben elfogadott költségvetési folyamatokon, a felülvizsgálatot a kormányzat csak 2017 tavaszára tervezi. Mindez nemcsak a korai költségvetés készítésének értelmetlenségét mutatja, hanem a gazdasági szereplők környezetét is kiszámíthatatlanabbá teszi. A kormányzat érve, miszerint törvény adta joga saját hatáskörében átcsoportosítani a pénzeszközöket, persze igaz, a baj éppenséggel a piacgazdasági normáktól eltérő törvényi szabályozással van.

Az NGM 2016. évi növekedési becslése a sokak által már a nyárelőn látott realitások tudomásulvételét jelenti. A várt GDP-növekedés 2,5 százalékról 2,1-re csökkentése, a beruházási visszaesés

ság belső növekedési motorjai stabilak”. A jelek inkább az EU-forrásokra való túlzott ráutaltság felé mutatnak.

Egy EU-kutatás szerint az uniós támogatások a régióban Magyarországon érték el a legnagyobb növekedési hatást, ami – mivel eközben a magyar növekedés a régióban az egyik leggyengébb volt – a „belső motorok” gyenge hatásfokára utal.

Az NGM friss előrejelzése 2017-re 4,1 százalékos, 2018-ra 4,3 százalékos GDP-növekedést (majd a választások után, 2019–2020-ban némi lassulást) vár, amit a fogyasztás 6, majd 5 százalékos közeli és a beruházás 11-12 százalékos növekedése alapol majd meg. A belföldi felhasználás ilyen gyors emelkedése viszont az importnak az exportnál 2-2,5 százalékponttal gyorsabb növekedéséhez vezet. A termelési oldal fejlődéséről sajnos nem tettek közzé előrejelzést. Az említettek nem elérhetetlen, csak nagyon optimista számok, még az utóbbi időben jellemzően nagyon optimista MNB által várt 3,6, illetve 3,7 százalékos GDP-dinamikánál is körülbelül 0,5 százalékponttal magasabbak. (Érdekes módon az MNB 2016-ra még mindig 2,8 százalékos növekedést vár, amihez az utolsó negyedévben 5 százalékos növekedés tartozna. Vagy – ahogyan arra a jegybank utalt is – az első három negyedévi számok felülvizsgálat utáni megemelésére lenne szükség.)

Az NGM előrejelzése növekedési kockázatokat csak a külső környezet esetleges változásában lát, bár kérdés, hogy ezek nincsenek-e alábecsülve. Hiszen a Donald Trump által folytatandó gazdaságpolitika, az EU-ból való brit kiválás mikéntjével kapcsolatos bizonytalanság, a populista, a globalizációt fékezni kívánó politikai erők nemzetközi előretörése mind-mind lassíthatja a világereszkedelemtől korábban várt gyorsuló bővülését, ami kedvezőtlen az exportorientált magyar gazdaság számára. Emellett ha az nem is biztos, hogy véget ér a világgazdaság eddigi kegyelmi állapota – rendkívül alacsony kamatok és az energiaárak, ami előnyös Magyarországnak –, de az szinte bizonyos, hogy a javulás nem folytatódik.

Bár az NGM erre nem tér ki, nagyon hangsúlyosak a belső folyamatokkal kapcsolatos kockázatok is. Ha sikerül is megállapodni az EU-val a támogatások lehívhatóságáról, nagy kérdés, hogy a gazdaság milyen ütemben képes felszívni az EU-tól érkező beruházási forrásokat. Ugyanakkor kérdés, hogy az EU-transzferektől függetlenül hazai és külföldi üzleti beruházások milyen mértékben tudnak emelkedni a kiszámíthatatlan gazdasági környezet, a jogbiztonság hiánya, az állam folytonos piacátrendező tevékenysége közepette. A munkaerőhiány és az erőltetett minimálbér-emelés nagymértékben növeli a lakosság jövedelmét, de az emiatt a költség- és keresleti oldalról megjelenő árnyomás, párosulva az energiaárak és az EU-ban elkezdődött ár-emelkedés begyűrűzésével, csökkentheti annak így is jelentős realértékét. A munkaerőhiány és a külföldi munkavállalás terjedése kétségessé teszi a foglalkoztatás további, évi 1,5 százalékos körüli emelkedését is.

Termelési oldalról igen bizonytalan, hogy a magyar kínálat milyen mértékben tudja lekötöni a növekvő fogyasztói és beruházási keresletet. Tőke, munkaerő, kínálati alkalmazkodóképesség és versenyképesség szempontjából is sok a kérdőjel. Ráadásul minél gyorsabb a kereslet emelkedése, feltehetőleg annál kisebb lesz annak lekötésében a hazai arány. Homályos a magyar termékek – így a járműipari export – iránti külföldi kereslet is. A jelenlegi hatalmas magyar exporttöbblet lehetővé teszi a behozatal kivételénél gyorsabb növekedését, de többéves távlatban erre nem lehet beépülni.

A magyar gazdaság legutóbb 2005-ben volt képes 4 százalékos feletti növekedésre. Lehetséges, hogy ez most idén és jövőre is sikerül. Csak nem valószínű.

A fogyasztás lehet a gazdaság húzóereje

FOTÓ: MÓRICZ-SABIÁN SIMON

nem egész 2 százalékról több mint 10 százalékra való módosítása, a fogyasztási dinamika közel 4 százalékról 5-re emelése, az export-import olónak az utóbbi javára való nyitása lényegében megfelel az elemzői várakozásoknak. Ugyanakkor a tavalyi növekedés EU-átlagot meghaladónak minősítése – miközben persze éves adatok még nincsenek is – erős csúsztatás, hiszen az első három negyedév magyar átlaga az EU nemzetközi összehasonlításokra alkalmas módszertana szerint csak 1,5 százalék, szemben az EU 1,9 százalékaival.

Statisztikailag viszont igaz az előrejelzés azon megállapítása, hogy a GDP növekedése 2016-ban csak átmenetileg lassul (az uniós források felhasználásának ciklikussága miatt). Idén a növekedés – hála az EU-forrásoknak – minden biznnyal jelentősen gyorsulni fog. Gazdaságtörténetileg azonban az EU-források 2007 és 2020 között jellemző beömlése ezt követően szinte biztosan lényegesen csökken, vagyis hosszú távon az EU-támogatások dinamizáló hatása tekinthető átmenetinek. Ráadásul azt is látni kell, hogy a tavalyi szerény, 2 százalékos körüli növekedést nagyon kedvező világgazdasági körülmények között, számunkra kedvező alacsony kamatok és energiaárak, mintegy 2 százalékos cserearány-javulás mellett sikerült elérni. Ez, valamint a versenyképességi listákon való lecsúszás megkérdőjelezi a kormányzati prognózis azon megállapítását, miszerint „a magyar gazda-

„Az nem biztos, hogy a világgazdaság eddigi kegyelmi állapota véget ér, de az szinte bizonyos, hogy a javulás nem folytatódik

VILÁGGAZDASÁG

Előfizetéssel kapcsolatban hívható telefonszám:

489-1195

mediaworks
Content first

Főszerkesztő: **Deák Bálint** ■ Főszerkesztő-helyettes: **Dénes Zoltán** ■ Vezető szerkesztők: **Szabó Márta, Várkonyi Iván** ■ Szerkesztők: **Herman Bernadett, Hornyák József** (Vélemény), **Kriván Bence** ■ Főmunkatársak: **Csáki Attila, Diószegi József, Vitéz F. Ibolya** ■ Kiadványszerkesztők: **Katona Csaba, Lovas Bence** ■ Mediaworks Hungary Zrt. ■ **Liszky Gábor** elnök-vezérigazgató ■ **Kiadó és szerkesztőség:** 1034 Budapest, Bécsi út 122-124. Telefon: 489-1195; fax: 489-1169; e-mail: vginfo@vg.hu; központi e-mail: vg@vg.hu ■ **Hirdetések felvétele:** 460-2529; e-mail: hirdetes@mediaworks.hu ■ **Ügyfélszolgálat:** 06-40-510-510; e-mail: ugyfelszolgalat@mediaworks.hu ■ **Előfizetési díj:** 1 évre 90 000 Ft, fél évre 45 000 Ft, negyedévre 22 500 Ft, egy hónapra 7 500 Ft ■ **Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága** ■ Árus terjesztés: **Lapker Zrt.** ■ 0042 6148 ■ Nyomdai előállítás: **Mediaworks Hungary Zrt.** ■ e-mail: nyomda@mediaworks.hu ■ Felelős vezető: **Bertalan László** nyomdaigazgató ■ **Munkaszám:** 443 000 ■ **Nyomás napja:** 2017. január 18. ■ A Világgazdaság bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak a Világgazdaságra hivatkozva lehet. A lapban közölt táblázatok adatai tájékoztató jellegűek, amelyekért felelősséget nem vállalunk. A Világgazdaság és a Világgazdaság Online tartalmait (fotók, írott anyagok vagy azok részletei) a kiadó írásbeli vagy elektronikus dokumentumban foglalt engedélyével közzétehetjük a nyilvánossághoz.

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a különböző versenyeken, játékokon, akciókon, szavazásokon, rejtvénypályázatokon stb. részt vevők által személyesen, írásban, telefonon, SMS-ben, interneten, e-mailben megadott személyes adatok nyilvántartásunkba kerülnek. Az adatokat megadva Olvasóink hozzájárulnak ahhoz, hogy azok felhasználásával a Társaságunk érdeklődésébe tartozó cégek (Mediaworks Hungary Zrt., Népszabadság Zrt., Primus Népszabadság Médiakezelési Kft.), amelyek az adatok feldolgozását is végzik, előfizetés megrendelésüket teljesítsék, akciókra, kiadványaikra és egyéb szolgáltatásainkra felhívják az Olvasók figyelmét. Az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról és céljáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését.